

ગ્રામપંચાયત ધારાની ટુંક સમજૂતી.

પ્રાસ્તાવિક

હિંદુસ્તાનમાં ઇતિહાસ કાળથી ગામડું પ્રધાન સ્થાન ભાગવી રહ્યું છે. રાજકિય, સામાજિક, કે આર્થિક અસરો હિંદના ગામડાઓ પર વધુ અવલંબન રાખે છે. આનું કારણ એ છે કે હિંદની વસ્તીના ૮૦ ટકા ભાગ ખેતી પરજ નિર્ભર છે. એટલે કે લગભગ ૨/૩ વસ્તી ગામડા-માંજ વસે છે એમ નિર્વિવાદ કહી શકાય.

આ ગામડાંઓ, ઇતિહાસકાળથી તે ગઈ સદીના અંત સુધી પોતાની વ્યવસ્થા પોતાની જાતે તે પોતાની રીતે કરતાં, અને વ્યવસ્થા ગામવાસીઓના સહકારથીજ થતી. અત્યારે જેને ગ્રામપંચાયત નામે ઓળખાએ છીએ તે સ્વરૂપે એવી સંસ્થા પણ તે વખતે ગામડાંઓમાં હયાત હતી. અને તેવી સંસ્થાઓ, ગામડાંઓમાં હજુ ગઈ કાલ સુધી હયાત હતી. આપણે તેના અવિશિષ્ટ રૂપો 'પંચ' રૂપે કે 'મહાજન' રૂપે લાઝ પણ વેતમએ છીએ. આ સંસ્થાઓ કે જેને આપણે 'પંચાયત' કહી સંબોધીએ તો જરા પણ ખોટું નથી. તે પ્રજાસત્તાક જેવી પંચાયતો હતી. આ 'પંચાયતો' હસ્તક ગામનો વહીવટ, ગામની રચના, ગામનું રક્ષણ વગેરે થતું. આ પંચાયતો હિંદુરાજકાલ દરમિયાન તે, ટકીજ રહી, પણ મોગલ સમયમાં પણ તેને રાજ્ય તરફથી ઉત્તેજન મળી રહ્યું તે તે સંસ્થા અંગ્રેજો આવ્યા ત્યાં સુધી અસ્તિત્વ ધરાવતી રહી. આવી પંચાયતોને એલ્ફિન્સ્ટ નામના અંગ્રેજ ઇતિહાસકારે મોગ્ય અંગ્રેજી આપી છે કે હિંદુસ્તાનમાં આટલો આટલો રાજદારી વિષયો થઈ ગયા, અને આટલો આટલો પરીવર્તનો થયાં, છતાં હિંદુસ્તાનના લોકો ટકી રહ્યા છે. તેનું ખીલત કારણ કરતાં મોટું કારણ તેમની આ 'પંચાયતો'નું સંગઠનજ છે. દરેક ગ્રામ પંચાયત એક નાના અલગ રાજ્ય જેવો છે. એ ગ્રામ પંચાયતોને લીધે તેઓ બહુ મોટા પ્રમાણમાં સુખ શાંતિમાં રહી શક્યા છે, અને બહુ મોટા પ્રમાણમાં સ્વતંત્રતા તથા સ્વાધીનતા ભાગવી શક્યા છે".

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સંચાલક

ગુજરાતી સાહિત્યકલ્પના વિભાગ

અનુક્રમિક ૨૨૫૬૦ કિસ્મત

વર્ણનામ ગ્રામપંચાયત દ્વારા રૂ. ૨૦૦૦/-

કાર્યકર ૨૨૫૬૦ કિસ્મત ૨૦૦૦/-

પરંતુ દુઃખની વાત એ છે કે, આ પંચાયતો પર આર્થિક અ રાજકીય કારણોએ અસર કરી. વળી બ્રિટિશ સાશનમાં એક ખામિયા એ છે કે તે વિધિને વળગી રહે છે: તત્વને નહીં. ત્યારે આપણી ગ્રામ પંચાયતો તત્વનેજ વળગી રહેતી: વિધિને નહીં. આથી અંગ્રેજ અમલ દરમિયાન આ સંસ્થા ચિમળાઈ જવા લાગી. પરંતુ એક અંગ્રેજ અમલદાર લોર્ડ મેયોના ખ્યાલમાં આ હકીકત આવી. તે સમયે પ્રાંતિક સરકારને, નાણાં માટે મધ્યસ્થ સરકાર પર આધાર રાખવો પડતો. અને મધ્યસ્થ સરકારની નાણાકીય સ્થિતિ એવી મજબૂત નહોતી કે જેથી પ્રાંતિય સરકારને નાણાંની મદદ કરી શકે: તેથી પ્રાંતિક સરકારને સ્થાનીક કર લેવાની સત્તા આપવામાં આવી અને સન ૧૮૬૩ માં મુંબઈ સરકારે “લોકલ ફંડ” નામનો નવો કાયદો પસાર કર્યો. જે દ્વારા ગામડાંઓમાં ફળવણી, રસ્તાઓની મરામત વગેરેની જોગવાઈ કરવામાં આવી અને તે માટે સરકારી જમીન મહેસુલ સાથે દર રૂપીયે એક આના પ્રમાણે “લોકલ સેસ” કર” લેવાનું નક્કી થયું.

આ ફંડ જીલ્લા લોકલ બોર્ડની સત્તા નીચે રહ્યું. આ ફંડની આવક માંથી નોકરોનો પગાર, પેનશનનો ફાળો; વગેરે આપવામાં આવતું અને એ રીતે મોટી રકમ ખર્ચાઈ ગયા પછી સાર્વજનિક ઉપયોગનાં કામો “જેવાં કે તળાવ, દવાખાના, જીલ્લાના મોટા રસ્તાઓ વગેરે” ખર્ચની રકમ કાઢી લીધા પછી જે રકમ બાકી રહે તેની તાલુકાઓમાં ફળવણી કરવામાં આવતી. અને એ રકમ ઉપર તાલુકાઓ લોકલ બોર્ડનું બજેટ ઘડાતું, આ રીતે નાણાંની તંગીથી તાલુકા લોકલ બોર્ડનું કામ નીજળ થયું. સને ૧૮૮૨ માં લોર્ડ રીપનનો “સ્થાનિક સ્વરાજ” નો મહત્વનો કાયદો પસાર થયો. પરંતુ એનાથી ગામડાંઓમાં પુનર્જીવન આણી શકાય એવી તાકાત ન જણાઈ. ફક્ત શહેર સુધરાઈઓ અને ડીરેક્ટ લોકલ બોર્ડો અસ્તીત્વમાં આવ્યા, અને ગામડાંઓ જીલ્લાઓનાં રહ્યાં પ્રાંતિક સરકારની નજરમાં મોડે મોડે આ હકીકત આવી. અને ૧૯૨૦માં સૌથી પ્રથમ “ગ્રામ્ય પંચાયત” અંગેના કાયદો પસાર થયો. પણ ગ્રામ્ય પંચાયત તે ખરા સ્વરૂપે સ્પર્શિતો કાયદો ૧૨મી જુન ૧૯૩૩ના રોજ મુંબઈ સરકારે પસાર કર્યો. એમાં પણ ૧૯૩૫ ના કાયદાથી તે ૧૯૩૬ ના કાયદાથી સુધારો કરવામાં આવ્યો.

આ પછીની હકીકત જાણીતી છે. ૧૯૩૮ ની સાલમાં મહાસત્તા પક્ષે મુંબઈ ધારાસભાનો કબજો લીધો, તેના ખ્યાલમાં પ્રાચીન ગ્રામ્ય

પ્રાયતોનું સ્વરૂપ હતું. એટલે જે જે જોડ ખામીઓ હતી તે બધી
 ૩૬ ના કાયદાથી સુધારવામાં આવી. અને સુધારેલો વધારેલો કાયદો
 મલમાં આવ્યો. આમ ગ્રામપંચાયતના સ્વરૂપમાં પરિવર્તન કરવામાં
 વધુ છે, પણ તેના ઉપરની રાખ ઉડી જતાં પુનર્જીવન પામવાનો
 સંભવ છે. એક હકીકત એ પણ ખ્યાલમાં રાખવાની છે કે આ
 તાલુકા કોઠકમોડને રહ કરવામાં આવ્યાં છે.

આ કાયદો ગ્રામજનતાના વિકાસ અર્થે વડવામાં આવ્યો છે, અને
 થી ગામ કોઠકને વધુ હક સાથે વધુ જવાબદારીનું ભાન થાય એ
 એક હેતુ છે. “સ્થાનિક સ્વરાજ”નું પ્રથમ પગથીઉ એટલે ગ્રામપંચાયત,
 કહીએ તો ખાટું નથી.

આ “ગ્રામપંચાયત”ના કાયદાની કલમોથી દરેક ગામના કોઠકોએ
 વાકેફ રહેવું જોઈએ. વળી ૨૦૦૦ કે તેથી વધારે વસ્તીવાળા ગામમાં
 “પંચાયત” ફરજિયાત છે એટલે ત્યાંના વતનીઓએ આ કાયદાની મુખ્ય
 કલમોથી માહિતગાર રહેવું જોઈએ. આ કાયદાને ૧૩ પ્રકરણોમાં વહેંચ્યા
 નાંખવામાં આવ્યો છે. અને તેમાં ૧૧૫ મુખ્ય કલમો છે. તેને આ પુસ્ત-
 કમાં પર પેરામાં સૌને સમજી શકાય એ રીતે મુખ્ય ગાયનો બની શકે
 તેટલું ટૂંકમાં છતાં બની શકે તેટલી સરળતાથી નીચે આપી છે. સામાન્ય
 વ્યક્તિને તે માર્ગરૂપ થઈને પડશે. વધુ જાણવા ઇચ્છનારે “નવજીવન
 કાર્યાલય તરફથી પ્રગટ થએલ” “ગ્રામપંચાયતનો કાયદો” મુળ અંગ્રેજીનો
 તરજુમો જે પુસ્તકાકારે પ્રગટ થએલ છે તે જોઈ લેવો.

આ ગ્રામપંચાયતોની ચૂંટણી અંગે મતદારોની પણ વધુ જવાબદારી
 છે. તેમણે પોતાના મતનો, પુરેપુરી સમજ અને જવાબદારી સમજીને
 ઉપયોગ કરવાનો છે. આ કાયદાનો આશય આજે ધુળમાં ઢાંકાઈ ગયેલા
 ગ્રામડાઓનો ઉદ્ધાર કરવાનો છે. એટલે “પંચાયત” માટે ઉમેદવારી કરનાર
 વ્યક્તિ સેવાભાવી તો જોઈએ, પણ સાથે સાથે પ્રમાણિક અને વ્યવહાર
 કુશળ પણ જોઈએ. મતદારોએ એ હકીકત સમજી લેવી જોઈએ કે કોઈપણ
 લાક્ષ્ય દ્વારા મત મેળવવાનો યુગ હવે ગયો છે. આજે તો રાષ્ટ્ર અને
 સમાજ બન્ને માટે કામ કરનાર મતદારોના મત માગી શકે છે. એટલે
 એવાજ ઉમેદવારો ચૂંટીને ગ્રામપંચાયતોને મજબુત કરવી જોઈશે, પણ તે
 સાથેજ સૌને એ બતાવવાની તક મળશે કે “સ્થાનિક સ્વરાજ” માટેની

અમારામાં ખૂબી લાયકાત પણ છે. અને આવા કાર્યકરોને ચૂંટી કાઢવાની જામડાની સ્વચ્છતા, કેળવણી, રસ્તાઓ, તંદુરસ્તી વગેરે બાબતમાં પહેલ કરી હશે. એ ચોક્કસ જ છે. કારણકે આજે જ્યાં જ્યાં રાજ્યકીય કાર્યકરોએ સ્થાનિક સુધારાઓ અને જીલ્લા બોર્ડનો કબજો લીધો છે. તે તે સ્થળનો ઇતિહાસ આ વાતની સાક્ષી આપે છે.,,

‘અબ્બુનલાલા’

“ગ્રામપંચાયતનો કાયદો.”

૧. ગ્રામ પ્રદેશોમાં સ્થાનિક સ્વરાજની વધુ ખિલવણી કરવામાં તથા દિવાની અને ફેજદારી ન્યાયવ્યવસ્થા કરવામાં ગ્રામપંચાયતો વધુ ઉપયોગી નીવડે અને તેમના વીકાસને પુષ્ટી મળે તે હેતુથી ગ્રામપંચાયતોના પંચા-રણને લગતો કાયદો કરવામાં આવ્યો છે.

(અ) આ કાયદાનું નામ “સને ૧૯૩૩નો મુંબઈનો ગ્રામપંચાયતોનો કાયદો” છે.

(બ) મુંબઈ શહેર સિવાયના આખા મુંબઈ જિલ્લાકાને આ કાયદો લાગુ પડે છે.

વ્યાખ્યાઓ.

૨. આ કાર્યમાં વપરાયેલા કેટલાક શબ્દોની વ્યાખ્યા નીચે મુજબ છે.

(૧) સને ૧૯૩૬ના ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયાના ઓર્ડરના ૧૩માં પરિશિષ્ટમાં બીજા ભાગમાં દર્શાવેલી કોઈ પણ કોમ “પછાત કોમ” તરીકે ઓળખાશે. “જેમકે બરડા, ગાવચા, બીલ, દુબળા, ગોંડ, વસાવા વગેરે.”

(૨) ૧૯૩૬ના ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયાના ઓર્ડરમાં વર્ણવેલી નાતોમાંની કોઈ પણ નાતના સંબંધિતા “હરીજન” ગણવામાં આવશે. “જેમકે અસોરી, બકડ બંગી, ચમાર, વણકર, મોચી કોટેગર વગેરે.”

(૩) ચાલુ કાયદા પ્રમાણે શિક્ષાપાત્ર હોય તેવું કોઈ પણ કામ અથવા કમ્પુર “ગુનો” ગણવામાં આવશે.

(૪) “દાવો” એટલે આ કાયદા પ્રમાણે ગામ અદાલત ચલાવી શકે તેવા દિવાની મુકદ્દમો.

(૫) “કર” એટલે આ કાયદા પ્રમાણે નાખી શકાય તેવો કોઈ પણ કર, વેરો, જકાત અથવા એવો લાગો.

(૬) મહેસુલી દફતરે ચાલતાં કોઈ પણ ગામની અથવા મુવાડાના

સમુદ્ધ જેવા સ્થાનિક પ્રદેશની વસ્તી ૨૦૦૦ કરતાં ઓછી નહીં હોય એવા પ્રદેશને સરકાર “ગામ” તરીકે જાહેર કરશે. પરંતુ ૨૦૦૦થી ઓછી વસ્તીવાળા કોઈ પણ સ્થાનિક પ્રદેશને સરકાર, જાહેરનામાદ્વારા “ગામ” તરીકે જાહેર કરી શકે છે.

(૭) પંચાયત અથવા ગામ અદાલતનો દરેક સભાસદ એ બંને તરફથી જેને પગાર મળતો હોય અથવા રોકવામાં આવેલ હોય તે દરેક અમલદાર અને નોકર પબ્લીક સર્વન્ટ ગણાશે.

પંચાયતની રચના.

૩. “ગામ” તરીકે જાહેર થયેલા દરેક ગામમાં “પંચાયત સ્થપાશે.
૪. જીલ્લા લોકલબોર્ડ સાથે મસલત કરી, કલેક્ટર નક્કી કરે તે મુજબ સાતથી ઓછા નહીં અને અગીઆરથી વધારે નહીં એટલા ચૂંટાએલા સભાસદોની “પંચાયત” બનશે.

૫. કલેક્ટર નક્કી કરે તે તારીખે પંચાયતના સભાસદોની ચૂંટણી કરવામાં આવશે.

૬. ગામમાં સામાન્ય રીતે રહેતા હોય તેવા બધા પુખ્ત વયના સખસોને તથા ગામમાં જેનો ઘરવેરો આકારવામાં આવતો હોય તેવા ઘરના જેઓ માત્રિક હોય તથા સને ૧૯૨૩ ના મુજબ લોકલ બોર્ડઝ એક્ટની કલમ ૯૩ મુજબ જેના ઉપર વેરો આકારવામાં આવતો હોય તેવી જમીન ધારણ કરનારા તે બધા પુખ્ત વયના સખસોને ચૂંટણીમાં મત આપવાનો અધીકાર છે.

મત બે રીતે આપી શકાય છે. ૧. બેલોટથી અને ૨. હાથ ઊંચા કરીને. બેલોટ એટલે મત આપનારાઓએ ભેગા થઈ, મત પ્રતિકમાં; કેને મત આપવાનો છે તે ખાનગી રીતે લખી આપવાની પદ્ધતી. આ બંને રીતમાં બેલોટની રીત સૌથી વધુ સારી છે. કારણ કે તેથી મત આપનાર ઉપર લાગવગ કે દબાણ ચાલી શકતું નથી, અને તેઓએ કેને મત આપ્યો તેની ખબર પડતી નથી. એટલે દરેક મતદાર લાયક ઉમેદવારને મત આપી શકે છે. આ કારણથી ચૂંટણીની તારીખ જે જે ગામ માટે નક્કી થાય તે પહેલાં, તે તે સ્થળના મતદારોએ એ. કલેક્ટરને અરજી કરીને સૌએ પોતાના ગામમાં બેલોટથી મત લેવાની પદ્ધતિ હાખલ કરવાની માંગણી કરવી જોઈએ.

૭. જે સખસની ઉમર ૨૧ વર્ષથી ઓછી હશે, જે સામાન્ય રીતે ગામમાં રહેતો નહીં હોય, જેને નૈતીક દોષવાળા થતા છ માસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની સખ કરી શકાય તેવા કોઈ ગુના બદલ ફોજદારી કોર્ટ સખ કરી હોય, જેને અધિકારવાળા અદાલતે અસ્થિર મગજનો ઠરાવ્યો હોય, જેને નાદાર ઠરાવવામાં આવ્યો હોય, જેને ગેરવર્તણૂક કે ખીનજવાબદારી માટે કલેક્ટરે “પંચાયતમાંથી દૂર કરેલ હોય, જે પંચાયતની પગારદાર નોકરીમાં હોય, જે પંચાયત તરફથી કરવામાં આવેલા કોઈપણ કરારમાં, સીધો યા આડકતરો કંઈપણ હિતસબંધ ધરાવતો હોય, જેણે પંચાયતે આપેલા ખીલ મુજબની પંચાયતની લેણી થતી કોઈપણ કર અથવા શીની રકમ ભરવી જોઈએ તે તારીખથી ત્રણ માસમાં ભરી ન હોય, અથવા જે સખસ સરકારનો અથવા કોઈ સ્થાનીક સંસ્થાનો નોકર હોય તે સખસ પંચાયતનો સભાસદ થઈ શકશે નહીં. અથવા સભાસદ તરીકે ચાલુ રહી શકશે નહીં.

૮. પંચાયતોના સભ્યો ત્રણ વર્ષ સુધી હોદ્દા પર રહી શકશે, અને જરૂર જણાતાં કલેક્ટરના લેખીત હુકમથી સદરહુ મુદતને એક વરસથી વધારે નહીં તેવા સમય સુધી લંબાવી શકશે.

૯. ચૂંટાએલા સભાસદોનાં નામ જાહેર થયા પછી ચાર અઠવાડિયામાં જિલ્લા લોકલ બોર્ડના પ્રમુખે નક્કી કરેલી તારીખે “પંચાયત”ની પહેલી સભા મળશે. ફારેગ થતાં સભ્યોની મુદત આવી સભાના આગલા દીવસ સુધી ગણાશે”.

૧૦. પંચાયતના સભ્યો પોતાનામાંથી એકને “સરપંચ” તરીકે ચૂંટશે. અને તે પંચાયતનો “સરપંચ” કહેવાશે. આ સરપંચ તે પંચાયતના પ્રમુખ તરીકે કામ કરશે. વળી પંચાયત પોતાનામાંથી એકને “ડેપુટી સરપંચ” તરીકે પણ ચૂંટશે.

૧૧. પંચાયત મળવાનો સમય અને સ્થળ, તથા તેની સભાનું કામકાજ આ કાયદાની નીચે જિલ્લાના કલેક્ટરે નક્કી કરેલા નીયમો પ્રમાણે ચાલશે.

૧૨. આ કાયદાની અને પંચાયતે પસાર કરેલા ઠરાવોનો અમલ કરવાની કારોબારી સત્તા “સરપંચ” ને હસ્તક રહેશે, તેની ગેર હાજરીમાં “ડેપુટી સરપંચ”, હસ્તક રહેશે.

૧૩. (અ) પંચાયતને યોગ્ય નોટીસ આપ્યા પછી અને પોતાને યોગ્ય લાગે તેવી તપાસ કર્યા પછી જિલ્લા લોકલ બોર્ડ કલેક્ટરની અગાઉથી

પરવાનગી મેળવીને ગેરવર્તણૂક માટે અથવા પોતાની દરજ્જા બળવવામાં બેદરકારી અથવા અશક્તિ માટે તકસીરવાર હોય અથવા જે પોતાની દરજ્જા બળવવામાં હંમેશા ગાફેલ રહેતો હોય તેવા સભાસદને, સરપંચને કે ડેપુટી સરપંચને હોદ્દા પરથી દૂર કરી શકશે. આવી રીતે દૂર કરેલા સરપંચને કે ડેપુટી સરપંચને જીલ્લા લોકલ બોર્ડની મુનસફીથી કે ઉપર પ્રમાણે કલેક્ટરની રજા લઈને પંચાયતમાંથી પણ દૂર કરી શકશે.

૧૩. (ખ) પંચાયતની રજા સિવાય છ માસથી વધારે ન હોય તેવી મુદત સુધી ગેરહાજર રહેનાર, ગામમાંથી ચાર મહીના સુધી લાગલાગટ ગેરહાજર રહેનાર તથા પંચાયતની રજા સિવાય પંચાયતોની સભામાં લાગલાગટ છ માસ સુધી ગેરહાજર રહેનાર સખસ સભાસદ મટી જશે ને તેની જગા ખાલી પડી ગણાશે.

૧૪. કોઈપણ સરપંચ, ડેપુટી સરપંચ કે સભાસદનો જગ્યા તેની શારીરિક અશક્તિથી, રાજીનામાથી, ખીનલાયકાતથી, મરણથી, રજા સિવાયની ગેરહાજરીથી, અથવા ઉપર પેરા ૧૩ (અ) મુજબ કરવાથી ખાલી પડેલી જગ્યા, કલેક્ટર નોટીસ આપીને ચુંટણીથી પુરી શકશે.

૧૫. પંચાયતમાં કોઈ જગ્યા ખાલી પડી હશે તે દરનિયાન ચાલુ સભાસદો કામકાજ તો ચાલુ રાખી શકશેજ.

વહીવટી સત્તા અને ફરજો

૧૬. જીલ્લા લોકલ બોર્ડના સામાન્ય અંકુશ હેઠળ, તેમજ પોતાની પાસેના ગ્રામ બંડોળની મર્યાદા સાચવીને, નીચેની બાબતોની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવાની ‘પંચાયત’ની ફરજ રહેશે.

(અ) (૧) ઘર વપરાશ માટે પાણી પુર પાડવું. (૨) જાહેર રસ્તા, તળાવ, કુવા, સાર્વજનિક સ્થળો, અથવા મકાનો વીગેરેની સફાઈ રાખવી, (૩) જાહેર રસ્તા, કાંસ, બંધ અને પુલો બાંધવા, જાળવવા, ને દુરસ્ત કરાવવા, (૪) સ્વાસ્થ્ય, સફાઈકામ તથા ગંદકી દૂર કરવી. (૫) જનતાની સુખાકારી જાળવવી, ને તે સુધારવી. (૬) પંચાયતની માલીકીના અથવા કાષ્ટ નીચેની સાર્વજનિક જગાઓ સાચવવી. તથા તેમના વપરાશનું નું નિયમન કરવું. (૭) દીવાલ્લીની વ્યવસ્થા કરવી. (૮) મેળા, હાટ, બજારો તથા ગાડાં છાડવાની જગ્યા વગેરેનું નિયમન કરવું, અને (૯) સ્મશાન તથા કબ્રસ્તાનની જોગવાઈ કરવી ને તે સાચવવાં.

(ખ) મામત્રોકનાં આરોગ્ય, સંરક્ષણ ફેળવણી, સુખ સગવડ તથા સામાજિક કે આર્થિક કલ્યાણ જેથી વધે તેવા ઉપાયો કરવાની જોગવાઈ કરી શકશે.

(ક) જીલ્લા લોકલ બોર્ડની પરવાનગી મેળવીને (અ) અને (ખ) માં દર્શાવેલા પ્રકારનાં કામ પણ કામ ગામ બહાર પણ કરી શકશે.

૧૭, આ સીવાય લોકલ બોર્ડ સોંપશે તો (૧) ગામની નિશાળોના મકાનની દેખરેખ રાખશે. અને તેને નિભાવવા તથા સારી સ્થિતિમાં રાખવા માટે જરૂરી મરામત કરશે.

(૨) જીલ્લા લોકલ બોર્ડ કામે લગાડેલ મજૂરોની અને ધર્મશાળાઓની મરામતની દેખરેખ રાખશે. દોરના ડાઆ નિભાવશે અને તેનો વલિવટ કરશે. તથા જીલ્લા લોકલ બોર્ડ સાથે તેવાં બીજાં કામે કરશે. પણ આ માટે જીલ્લા બોર્ડ પંચાયત હસ્તક પુરતાં નાણાં મુકવા જરૂરી છે.

(૩) પ્રાંતિક સરકાર જીલ્લા લોકલ બોર્ડ સાથે મસલત કરી સરકારી જાહેરનામાથી પંચાયતને સોંપવામાં આવે તેવી બીજી વલિવટી ફરજો બજાવશે જેમાં પોત માટેના પાણીની વહેંચણીના કામનો પણ સમાવેશ થશે.

મીલકત અને ભંડોળ

૧૮. દરેક પંચાયતની ગ્રામ પંચાયત એ નામની કાયદાથી સ્થાપિત સંસ્થા ગણાશે.

૧૯. લોકલ બોર્ડના પોતાના કચ્છની કોઈ પણ મીલકત નફકી કર્યા મુજબ પંચાયતના કચ્છમાં રહેશે. તે તેમજ ગામ ભંડોળમાંથી પંચાયતે બંધાવેલા સવળાં કામ પંચાયતની માલિકીનાં ગણાશે.

૨૦. પ્રાંતિક સરકાર “ગામ ભંડોળ” માટે પંચાયતને જે રકમ આપે તે મુજબ નાખવામાં આવેલ કર કે શીની આવક અને નુકશાની તરીકે વસુલ આવેલી રકમ “ગામ ભંડોળ” ખાતે જમા કરવા. કોઈપણ અદાલતે ફરમાવેલી બીજી બધી રકમો ગામના નોકરોએ એકઠો કરેલો પુંજો, કચરો, જાણ અથવા મળ એના વેચાણની આવકની રકમ, પ્રાંતિક સરકાર અથવા જીલ્લા બોર્ડ તરફથી ગામ ભંડોળમાં મળેલી રકમો અથવા કરજ કે બલિસ મળેલી રકમો, પંચાયતના કચ્છની મીલકતની આવક કે ઉપજ, અને પેરા ૪૦ મુજબ હાવા તથા ફરીઆદ

દાખલ કરવાની શી આ ખમી રકમ ગામ ભંડોળ તરીકે ગણાશે. વળી જીલ્લા લોકલ બોર્ડ જીલ્લાની અંદરની દરેક પંચાયતને તે ગામની હદમાંથી વસુલ કરેલા લોકલ ફંડ સેસના ૧ થી ઓછી તેટલી રકમ આપશે.

૨૧. આ ગામ ભંડોળની રકમ આ કાયદામાં ઉપર જણાવેલા કામો માટે ખર્ચાશે. પણ તે ખર્ચ આ કાયદાની કલમોને આધીન રહીને કરવું પડશે.

વ્યવસ્થા

૨૨. દરેક પંચાયત માટે પ્રાંતિક સરકાર એક મંત્રીની નીમણૂંક કરશે. પણ ઓછામાં ઓછા ૩ સભાસદોના મતથી તેને દુર કરી શકશે. આ મંત્રી હરાવેલા નમુના મુજબ પંચાયતનો હિસાબ રાખશે તથા હિસાબને એલવાલ પંચાયત સમક્ષ રજુ કરશે.

૨૩. આવશ્યકત હોય એટલા નોકરો પંચાયત રાખી શકશે. અને તેમની સંખ્યા તથા પગારનું વીગતવાર પત્રક રાખવું પડશે. તેની નકલ જીલ્લા લોકલ બોર્ડની જાણ માટે મોકલવી પડશે. નોકરોની નીમણૂંક સરપંચ કરશે. તે તેમનો પગાર ગામ ભંડોળમાંથી અપાશે. સરપંચને આવા નોકરોનો ફંડ તથા ખર્ચ કરવાની સત્તા છે પણ તે નોકર તે માટે પંચાયતને અપીલ કરી શકે છે.

હિસાબ

૨૪. પ્રાંતિક સરકાર હરાવે તે તારીખે અથવા તે પહેલાં, પંચાયત દર વર્ષે જીલ્લા લોકલ બોર્ડ સમક્ષ નીચેની બાબતો રજુ કરશે. (૧) આવતા વર્ષ માટે પંચાયતની પુરાંત બાકી અને અંદાજેલી આવક. (૨) પેરા ૧૬ (અ) માં દર્શાવેલી ફરજતે અદા કરવા માટે, તથા વ્યવસ્થા કરવા માટે ધારેલું ખર્ચ (૩) પેરા ૧૬ (બ)માં અને પેરા ૧૬ મુજબ કરવા ધારેલું ખર્ચ “આ વિગત મદ્યા તારીખથી ત્રણ માસની અંદર જીલ્લા લોકલ બોર્ડ તેને મંજૂર કરશે, અગર સુધારા વધારા સૂચવશે.”

ગામના રહેવાસીઓની સભા

૨૫. હરાવેલી હમે અને હરાવેલા સમયે, ગામના બધા પુખ્ત વયના વતનીઓની સભા પંચાયત બોલાવશે. અને સદરહુ સભામાં ગયા વર્ષનો હિસાબ અને વહીવટનો એલવાલ તેમજ આવતા વર્ષ દરમિયાન કરવા ધારેલાં કામોની વીગત વાંચી સંભળાવશે, અને સમજાવવામાં આવશે.

ગામ અદાલતની રચના

૨૬. દરેક પંચાયત પોતાના સભાસદોમાંથી પાંચ સપ્સને ચૂંટી કાઢશે. આ સભ્યોના સમુહ ને ગામ અદાલત કહેવાશે. અને આ કાયદા મુજબ તેને આપવામાં આવેલા ન્યાય પ્રકરણી અથવા અમુક અધિકાર વાપરવા પ્રાંતિક સરકાર સત્તા કરશે.

(અ) આ અદાલતના સભ્યોના હોદ્દાની મુદત ગ્રામપંચાયતના સભાસદ તરીકેના તેમના હોદ્દાના મુદત મુધીની રહેશે.

(બ) આવી રીતે ચૂંટાએલા સભાસદોમાંથી ત્રણ સભાસદોની દાખરી કાર્યસાધક ગણાશે.

(ક) આ અદાલત પોતાના પૈકી એકને “ચેરમેન” તરીકે ચૂંટશે.

(ડ) ગામ અદાલતનાં કામકાજની તથા ફેંસલાની નોંધ રાખવા તથા દરાવેલી બીજી ફરજો બજાવવા માટે પંચાયતનો મંત્રી ગામ અદાલતના કારકુન તરીકે કામ કરશે.

(ધ) પ્રાંતિક સરકારને જરૂર જણાતા કામકાજમાં ગેરવર્તન માટે કે એવાજ બીજા કોઈ કારણસર, પ્રાંતિક સરકાર પૂરી તપાસ કર્યા પછી આ અદાલતના સભ્યને દૂર કરી શકે છે.

૨૭. ગામ અદાલત, નીચે મુજબના દાવાઓ ચલાવી શકશે.

(અ) ૧. સ્થાવર મીલકત પરના હક્કને અસર ન કરતા હોય તેવા કરાર ઉપરથી લેણા નીકળતાં નાણાં માટેના દાવા. ૨. જંગમ મીલકત પાછી મેળવવા અથવા તેની કીંમત માટેના દાવા. ૩. જંગમ મીલકતને ખોટી રીતે પડાવી લેવાના અને તેને હેબો હરકત પહોંચાડવા માટે નુક-શાનીના દાવા. આ ત્રણે વીગત દાવામાં દાવાની રકમ અથવા દાવાની કીંમત રૂપીઆ ૨૫ કરતાં વધારે ન હોવી જોઈએ. પણ ગામ અદાલત સમક્ષ નોંધવામાં આવેલી બન્ને પક્ષની લેખીત સંમતીથી ઉપર દર્શાવેલા પરંતુ જેની કીંમત એકસો રૂપીઆથી વધારે ન હોય તેવા દાવા ચલાવી શકશે.

૨૮. કોઈ પણ ગામે અદાલત સમક્ષ આ પ્રકારના દાવા લાવી શકાશે નહીં (૧) ભાગીદારીના હિસાબની આકી બાબતના, (૨) વીલ કર્યા વગર ગુજરી ગયેલા માણસની મીલકતના આખા અથવા થોડા હિસ્સાની

આમતના (૩) વસિયતનામાની રૂએ મળતી બક્ષિસના આખા અથવા થોડા ભાગની આમતના. (૪) સરકાર અથવા તે કોઈ સ્થાનિક સંસ્થા તેના અમલદાર નોકર, કે સભ્ય વીરૂદ્ધ. (૫) સગીર કે દીવાના સખસ તરફથી અથવા તેમની વિરૂદ્ધના, અને (૬) મહેસૂલી અદાલત સાંભળી શકે તેવા દાવા અગર અરજી.

૨૯. ગ્રામ અદાલતને નીચેના ગુનાઓની ચોકસી તથા ચલાવવાનો અધિકાર આપી શકાશે.

(અ) ઇન્ડિઅન પીનલ કોડની કલમોની રૂએ જીંદગીના જોખમરૂપ જણાતા કોઈ રોગનો ચેપ પ્રસરવાનો સંભવ, સાર્વજનિક ઝરા કે જળા-શયનું પાણી બગાડવું, સાર્વજનિક રસ્તાને નુકશાન કરવું, જાણી જોમને ઇજા કરવી, ગંભીર અને એકાએક ઉશ્કેરાટ સીવાય કે ઉશ્કેરાટને પ્રસંગે હુમલો કરવો. ૨૦ રૂપિયા કરતાં વધારે ન હોય તેવી રકમની ચોરી જેમાં ખોટ કે નુકશાનીની કીંમત રૂ. ૨૦ થી વધારે ન હોય તેનો, સાપરાધ ખોટ કે નુકશાનીની કીંમત રૂ. ૨૦ થી વધારે ન હોય તેનો, સાપરાધ પ્રવેશ કરવો, ગૃહપ્રવેશ કરવો, કોઈ બંધ પેટીને અપ્રમાણિકપણે તોડવી કે ખોલી નાંખવી, સુલેહ ભંગ કરવાના ઇરાદાથી જાણી જોમને અપ-માન કરવું.

(બ) દારૂને પકડવા સામે જળજંગરી વાપરવી અથવા પકડેલા દારૂને છોડી જવું.

(ક) આ કાયદાની રૂએ શિક્ષાપાત્ર જણાતા પેટા કાયદાઓનો ભંગ કરવો. જોકે ચોરીના કોઈ પણ ગુનાની આમતનો મુકદ્દમો ગ્રામ અદાલતથી ચલાવી શકશે નહીં. સીવાયકે આરોપીને પકડવામાં આવ્યો હોય અથવા ઓળખી કાઢવામાં આવ્યો હોય અને તેનું નામ જાણવામાં આવ્યું હોય.

૩૦. ઉપર પેરા ૨૯ માં જણાવ્યું છે કે ગ્રામ અદાલતને રૂપિયા ૨૦ સુધીની ચોરીના ગુનાની ચોકસી કરવાની સત્તા છે. પણ નીચે જણાવેલા કેસો ચલાવવાની તેને સત્તા નથી.

૧. ઇન્ડિઅન પીનલ કોડના પ્રકરણ ૧૨ કે ૧૩ મુજબ ત્રણ વર્ષ કે તેથી વધારે મુદતની કોઈ પણ પ્રકારની કેદની સજાને પાત્ર હોય તેવા કોઈ ગુના માટે આરોપી, પહેલાં અપરાધી હોયો હોય. (૨) અગાઉ કોઈ પણ પંચાયતે ચોરીને માટે જેનો દંડ કર્યો હોય, (૩) ગુના કરનારી જાતનો નોંધાએલો સખસ હોય અથવા (૪) ૧૮૯૯ ના ક્રીમીનલ પ્રોસીજર કોડની

કવમ ૧૦૯ કે ૧૧૦ મુજબ ચાલેલા કામમાં સારી ચાલચલત માટેના જેનાં જમીન ક્ષેત્રમાં આવ્યા હોય.

૩૧. પંચાયતવાણું ગામ જે જીલ્લામાં આવેલું હોય તે જીલ્લામાં કામ કરતા પબ્લિક સરવન્ટ જ્યારે પેરા ૨૯માં નીર્દેશેલા ગુનાઓમાં ફરી-આદી કે તકલિમતદાર હોય તેવા ગુનાની ચોકસી ગામ અદાલત કરી શકશે નહીં.

૩૨. ચુકવણી ગણેલા કે ચાલુ હોય એવા દાવા અને ફરીઆદો ગામ અદાલત ચલાવી શકશે નહિ.

૩૩. પેરા ૨૯ (અ) માં નીર્દેશેલા ગુનાઓ માટે વધારેમાં વધારે રૂ. ૧૦ થી વધારે નહીં તેટલો દંડ, અથવા તો ગયેલી ખોટ કે નુકશાનીથી બમણી, પણ રૂ. ૨૦ સુધીની રકમ, પેરા ૨૯ (બ) માં નીર્દેશેલ ગુના માટે રૂ. ૫ થી વધારે નહિ તેટલો દંડ અને પેરા ૨૯ (ક) માં નિર્દેશેલ ગુના માટે રૂ. ૧૦ થી વધુ નહિ એટલો દંડ અથવા ચાલુ ભંગ માટે રોજનો રૂ. ૧ દંડ “પરંતુ મુખ્ય શિક્ષા તરીકે અથવા દંડ ન ભરવા બદલ કોઈ ગુનેગારને અદાલત કેદની કે ફટકાની સજા કરી શકશે નહીં. વળી અમુક ગામ અદાલતોને વધારે સજા કરવાની સત્તા આપવાનો પ્રાંતિક સરકારને અધિકાર છે” આ થયેલ દંડમાંથી, અદાલતને જરૂર જણાશે તો આખો દંડ અથવા તેનો અમુક ભાગ ફરિયાદીને થયેલ ખર્ચ કે નુકશાની બદલ આપવા હુકમ કરી શકશે. પરંતુ તપાસમાં ખાતરી થાય કે ફરિયાદ ખાટી કે પજ-વણી માટે છે, તો તે બદલ અદાલત તોલમતદારને રૂ. ૫ થી વધારે નહીં તેટલો બદલો ફરીઆદી પાસેથી અપાવી શકશે.

૩૪. તરણુ ગુનેગારો ૧૬ વરસથી નીચેની ઉંમરનાને અદાલત સજા કરવાને બદલે અદાલત પુરતો દપટો આપીને છાડી મુકી શકશે.

૩૫. કોઈ કેસમાં હિત સંબંધ ધરાવતા ગામ અદાલતના સભાસદો તે કેસ ચલાવવામાં ભાગ લઈ શકશે નહિ.

૩૬. ગામ અદાલત સમક્ષ માંડવામાં આવેલા દાવામાં તકરારી બાબતની તમામ દાદનો સમાવેશ થવો જોઈશે. નહીં તો પછી નહીં દાખલ કરેલી દાદ માટે પાછળથી દાવો લાવી શકાશે નહીં.

૩૭. દાવો કરવાનો હક પ્રથમ ઉત્પન્ન થવાની તારીખથી એક વરસની મુદત વીતી ગયા બાદ, ગામ અદાલત કોઈ પણ દાવો લઈ શકશે

નહીં તેમજ ગુનો થવાની તારીખથી એક માસ વીત્યાબાદ ગામ અદાલત કોઈ પણ ફરીઆદ લઈ શકશે નહિ.

૩૮. આ કાયદા અનુસારનો કોઈ પણ દાવો દાખલ કરતી વખતે પ્રતિવાદી અથવા એક કરતાં વધુ પ્રતિવાદીઓ હોય તો દરેક પ્રતિવાદી જે ગામમાં રહેતો હોય તે, ગામની ગામ અદાલતમાં દાવો દાખલ કરવો જોઈએ. તેમજ જે ગામમાં ગુનો થયો હોય તે ગામની ગામ અદાલત સમક્ષ આ કાયદા અનુસારની ખામી ફરીયાદો દાખલ કરી શકાશે.

૩૯. જુની અદાલતની મુદત પૂરી થશે, તો પણ નવી રચાયેલી ગામ અદાલત સમક્ષ આગળની અ લતના દાવા ફરિયાદો વગેરે ચાલુ રહેશે પણ તે નવી રચાયેલી ગામ અદાલત સમક્ષ તે દાવા ફરિયાદો મંડાયા હોય તેવી રીતે નવેસરથી તે ચલાવવામાં આવશે.

૪૦. પ્રમુખને અગર પ્રમુખ હાજર ન હોય તો પ્રમુખે જેને આ કામ માટે નીમ્યો હોય તે સબ્યને દાવા અથવા ફરીયાદ મોઢેથી યા લેખીત અરજી, ઠરાવેલી ફી ભરીને, કરવી જોઈશે. આ દાવો કે ફરિયાદ ગામ અદાલતની ત્યારપછીની બેઠક આગળ રજુ કરવામાં આવશે અને વાદી કે ફરીઆદીને “સમય ને રચળની ખજર આપવામાં આવશે. અને તેણે તે બેઠકમાં હાજર રહેવું જોઈશે. આવી અરજી સાંભળી લીધા પછી પ્રતિવાદી અથવા તણામતદાર પર લેખી સમન્સ કાઢી, નકકી કરાવેલા સમયે અને સ્થળે હાજર રહી પુરાવો રજુ કરવાનું જણાવવામાં આવશે.

૪૧. આવા સમન્સ ગામના પંડેત્ર મુખી મારફત બજાવવામાં આવશે. તેમજ બીજા કોઈ પણ સખસ મારફત પણ સમન્સ બજાવવાની શકાશે.

૪૨. ગામ અદાલતને જરૂર જણાતા અમુક માણસને, પુરાવા આપવા માટે અથવા અમુક દસ્તાવેજ રજુકરવા માટે ફરજ પાડતો સમન્સ કાઢી શકશે. અને સદરજુ સખસ સમન્સમાં આપેલી સુચનાઓ અનુસાર વર્તવાને બંધાયેલો રહેશે.

૪૩. “ગામ અદાલત” સમક્ષ કોઈ પણ દાવા કે ફરીઆદમાં કોઈ પણ પક્ષ તરફથી ધારાશાસ્ત્રી, વકીલ, એટર્ની વગેરેને ઉભા રહેવાની પરવાનગી મળશે નહીં.

૪૪. ગામ અદાલતે કોઈ દાવામાં કરેલા હુકમનામાં ઉપર જીલ્લા કોર્ટને તથા બીજા કોઈ પણ કામમાં આપેલા ચુકાદા ઉપર જીલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને અપીલ થઈ શકશે. આવી અપીલ દાખલ કરવાની મુદત હુકમનામું અથવા ચુકાદાની તારીખથી ત્રીસ દીવસની રહેશે.

૪૫. હુકમનામાની તારીખથી એક માસ બાદ હુકમનામું પુરેપુરું કે અમુક હિસ્સે ભરપાઈ થાય નહિ અથવા તેની પતાવટ થાય નહિ તો હુકમનામું ધરાવનાર હુકમનામાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર ગામ અદાલતને તેની બખ્ખવણી કરવા માટે અરજી કરી શકશે. આવી અરજી મંજૂર થી ગામ અદાલત કલેક્ટરને જાણાવશે, અને કલેક્ટર તે વસુલ કરાવવાની તજવીજ કરશે.

૪૬. ગામ અદાલતે ફરમાવેલી દંડની બધી રકમ કે બદલાની રકમ હુકમ થયા પછી પંદર દીવસમાં ભરાઈ જવા જોઈશે. નહીં તો ગામ અદાલત કસૂર કરનારની જગમ મિલકત જપ્ત કરીને તથા વેચીને વસુલ કરી શકશે.

કર.

૪૭. દરેક પંચાયત ગામની હદની અંદરની તથા જમીન મહેસુલ ભરવાને પાત્ર ન હોય તેવી જમીનો તથા ધરોના માલીકો અથવા કબજેદારો ઉપર નક્કી કરાશે તે રીતે અને તેવા દરે કરો નાખી શકશે. આવેા કર રોકડેથી અથવા કંઈ કામ અથવા મજૂરી કરીને ભરી શકાય તેવી જોગવાઈ થઈ શકશે.

અ. નીચેના સઘળા અથવા તેમાંના અમુક કરો અથવા શી કરાવવામાં આવશે તે દરે અને તેવી રીતે પંચાયત નાખી શકશે. યાત્રાળુ વેરો, મેળા અને ઉત્સવો ઉપરનો કર, માલના વેચાણ ઉપરનો કર, હાંસલ અથવા નાકાવેરો, લગ્ન હત્તવિધાન અને જમણુવાર ઉપર કર. જીલ્લા લોકલ બોર્ડે પસંદ કરેલા હોય અને પ્રાંતિક સરકારે મંજૂર રાખેલા હોય તેવા કોઈ પણ કર.

ખ. આવા કરથી જે સખસને અન્યાય થયો હોય તે જીલ્લા લોકલ બોર્ડને અપીલ કરી શકે છે.

ક. પ્રાંતિક સરકાર આવેા કોઈ પણ કર કે શી નાંખવાનું મોકુફ રાખી શકશે. અને કોઈ પણ વખતે આવી મોકુફી રદ કરી શકશે.

૪૮. જે કોઈ સખસ, આ કાયદા અનુસાર કે બીજી કોઈ રકમનું ખોતાની પાસે નીકળતું હોયું પંચાયતે દર્શાવેલી તારીખ સુધીમાં ભરવામાં કસુર કરશે તો, તેને કોઈપણ દુકમ અપવામાં આવશે, અને તે તારીખથી ત્રીસ દીવસની અંદર રકમ ભરી દેવામાં નહીં આવે તો કસુર કરનારની જાગમ મિલકત જપ્ત કરીને અને તે વેચાને તેવી રકમ પંચાયત વસુલ કરી શકશે.

૪૯. કલેક્ટર અથવા જિલ્લા લોકલ બોર્ડનો ગ્રામ પંચાયત ઉપર કાબુ રહેશે.

૫૦. પ્રાંતિક સરકાર જાહેરનામાં દ્વારા નીચેની બાબતો માટે કાનુનો કરી શકશે.

૧. ગામ તરીકેની જાહેરાત ૨. ગામપંચાયતમાં સ્ત્રીઓ, મુસલમાનો, હરિજનો, પછાત કોમોના પ્રતિનિધિ માટે કેટલી બેઠકો અનામત રાખવી. ૩. સભાસદોની ચુંટણી કઈ રીતે કરવી, ૪. ગામ ભંડોળના નાણા કોના કબજામાં રાખવા. ૫. દાવા તથા ફરિયાદો દાખલ કરવા માટે ભરવાની ફી નક્કી કરવા, ૬. કર અને ફીના દર કેવી રીતે નાંખવા તે દરાવવા ૭. ગામ પંચાયતને જિલ્લા લોકલ બોર્ડ કઈ સરતોથી લોન આપી શકશે તે દરાવવા. આ અને આ ઉપરાંત આવી બીજી જે બાબતો દરાવવામાં આવે એવી બીજી કોઈ પણ બાબત માટે.

૫૧. જિલ્લા લોકલ બોર્ડ કમિશ્નરની અગાઉથી મંજૂરી મેળવીને આ કાયદાના હેતુઓ પાર પાડવા માટે પેટા કાયદાઓ કરી શકશે. જેમ કે સભાનો સમય, સ્થળ, પંચાયતની સભાના કામકાજનું નિયમન કરવા તથા સભાની કાર્યસાધક સંખ્યા નક્કી કરવા, સરપંચ વીગેરેની સત્તાઓ દરાવવા, ખેતી ૧૯ની ફરજો અનુસાર પીવાના પાણી સ્વચ્છ રાખવા માટે લોકની તંદુરસ્તીને હાનિ પહોંચે તેવી વસ્તુઓ રાખવા કે એકઠી કરવાની કે વેચવાની મના કરવા માટે, દુર્ગંધ મારતા પદાર્થોના ધંધા તથા વેપારનું નિયમન કરવા માટે, સ્મશાનની વ્યવસ્થા માટે, નુકશાન કારક વનસ્પતિ દૂર કરવા માટે, દોહલાં થઈ ગયેલા મકાનોની દુરસ્તી માટે કે તેને પાડી નાખવા માટે, રસ્તાઓ આંકવા તથા તેની જગ્યા નક્કી કરવા માટે, મેળા અને ખજાનો ઉપર કાબુ રાખવા માટે, વેચવા માટેના બાદ પદાર્થોની

તપાસ માટે, સમાધાન સામાન્ય નિયમન માટે પણ રાજી કરાવેલા અનુ-
સંગી કરાવે અદા કરવા માટે.

૫. આ પેટા કલમો અનુસાર બનાવેલા ઠાઠ પણ પેટા કામદારનાં
તેના બાંગ માટે રૂ. ૧૦ સુધીનો દંડ અથવા બાંગ ચાલુ રહે તેટલી મુદત
સુધી દર રોજનો રૂ. ૧ સુધીનો દંડ થઈ શકશે.

૫૨. પંચાયતના નાણા કે મિલકતના નાશ, બગાડ કે ગેર ઉપયોગ
માટે દરેક સભાસદ જવાબદાર રહેશે. અને જો કલેક્ટરને પૂરતી ખાતરી
થશે કે તેનું કારણ સભાસદોજ છે. તો કલેક્ટર તે નુકશાની સભાસદ પાસેથી
વસૂલ કરી શકશે.

પ્રકાશક :
શ્રી. અર્જુન લાલા
મંત્રી
અમદાવાદ જિલ્લા સમિતિ.

મુદ્રક :
રણછોડભાઈ વાઘજીભાઈ પટેલ
મુદ્રણાલય : શ્રી નારાયણ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ.
મુદ્રણસ્થાન : ભદ્ર, મ્યુ. સે. નં. ૨૪૬૬/૧
અમદાવાદ.
